

دایره تحصیلات تکمیلی

رساله سطح ۳

رشته:

تفسیر و علوم قرآنی

موضوع:

آسیب شناسی تربیت دینی از دید گاه قرآن و روایات

استاد راهنما:

محمد فلاحی

نگارنده:

سکینه مغفوری

۱۳۹۴

چکیده

جامعه معاصر اکنون بیش از هر زمان دیگر نیازمند توجه و بازنگری در آموزه های اخلاقی، دین و تربیت دینی است؛ چراکه به راستی نیازها و اوضاع پیچیده جامعه معاصر بر اثر جهانی شدن ایجاب می کند که در نگاهمان به تربیت دینی تجدید نظر شود. از آن جا که تربیت دینی در اسلام از مبانی دین اسلام نشئت گرفته است، توجهی دوباره به آموزه های اسلام و مطابقت دادن آن ها با اوضاع جامعه معاصر از وظایف مهم دست اندکاران امر تعلیم و تربیت است؛ بنابراین از مهمترین ضرورت های عصر حاضر رویکرد نوین تربیت دینی است. برای نیل به موفقیت در امر تربیت دینی باید تمام ابعاد و مسائل را در نظر گرفت چراکه با بی توجهی و اهمال و اقدام نادرست فرصت ها از دست می رود و چه بسا صدماتی وارد شود که جبران آن سخت و یا حتی غیر ممکن باشد. اخلاق شایسته والدین، مربیان دینی و اولیای امور تربیتی اثر مطلوبی در ایجاد انگیزه و رغبت دانش آموزان دارد. معلم همچون چراغی زندگی متربی را روشن و با جذاییت معنوی خود او را در طریق هدایت و عبودیت قرار می دهد. با توجه به زمینه های دین گریزی در عصر حاضر لازم است مربیان تربیت دینی و معلمان دینی آموزه های دینی را با سهولت و آسان گیری بیان و از هرگونه سخت گیری و ایجاد بدبینی اجتناب نمایند.

کلید واژه ها: تربیت، دین، آسیب شناسی، تربیت دینی، آسیب شناسی تربیت دینی.

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات و مفاهیم

۲	۱.۱.۱ تعریف مسئله.....
۳	۲.۱.۱ پیشینه ی تحقیق.....
۵	۴.۱.۱ اهداف تحقیق.....
۵	۵.۱.۱ سؤالات تحقیق.....
۵	۱.۵.۱.۱ سؤال اصلی.....
۶	۲.۵.۱.۱ سؤالات فرعی :
۶	۶.۱.۱ فرضیه ها
۶	گفتار دوم: مفهوم شناسی.....
۷	۱.۲.۱ مفهوم تربیت.....
۷	۱.۱.۲.۱ تربیت در لغت.....
۸	۲.۱.۲.۱ تربیت در اصطلاح.....
۱۰	۲.۲.۱ دین.....

۱۱۱.۲.۲.۱ ادین در لغت
۱۲۲.۲.۲.۱ دین در اصطلاح
۱۴۳.۲.۱ آسیب
۱۴۱.۳.۲.۱ آسیب در لغت
۱۵۲.۳.۲.۱ آسیب در اصطلاح
۱۵۴.۲.۱ تربیت دینی
۱۷نتیجه
فصل دوم: مسائل آسیب شناختی و عدم رعایت اصول و مبانی تربیت دینی از منظر قرآن و روایات	
۲۰گفتار اول: عوامل آسیب زا در تربیت دینی
۲۰۱.۱.۲ خانواده آشفته
۲۳گفتار دوم: محیط
۲۳الف) مدرسه
۲۵ب) حکومت
۲۶گفتار دوم: روش های آسیب زا در تربیت دینی
۲۶مقدمه:

۱.۲.۲ تبعیض و بی عدالتی در رفتار مریبان با متریبان ۲۷

۲.۲.۲ اکراه، اجبار و تحمیل و تحکم ۳۰

۳.۲.۲ تحقیر و اهانت ۳۴

فصل سوم: نقش عواملان تربیت در آسیب و سلامت تربیت دینی از منظر قرآن و روایات

مقدمه ۳۹

گفتار اول: مراقبت های لازم متربی از سوی مریبان در مقدمات و پایه های تربیتی ۴۰

۱.۱.۳ مراقبت های پیش از تولد ۴۰

۲.۱.۳ مراقبت های پس از تولد ۴۷

۱.۲.۱.۳ تربیت کودک بر دوستی و محبت پیامبر و اهل بیت (علیهم السلام) ۴۹

۲.۲.۱.۳ ایجاد انس و عادت ۵۱

۳.۲.۱.۳ آشنایی تدریجی با مسائل دینی ۵۲

۴.۲.۱.۳ آموزش قرآن ۵۳

۵.۲.۱.۳ ایجاد فضای معنوی و دینی در محیط خانه ۵۳

گفتار دوم: عواملان تربیت و چالش های تربیتی ۵۴

۱.۲.۳ اشتباهات و بدآموزی های تربیتی ۵۴

- ۵۵..... ۱.۱.۲.۳ کشمکش های خانوادگی.....
- ۵۷..... ۲.۱.۲.۳ بدگوئی والدین نسبت به فرزندان.....
- ۵۸..... ۱.۲.۱.۲.۳ بدگوئی پدر و مادر نسبت به یکدیگر.....
- ۵۸..... ۲.۲.۱.۲.۳ بدگوئی دیگران نزد کودکان و نوجوانان.....
- ۵۹..... ۳.۲.۱.۲.۳ دوگانگی در گفتار و رفتار.....
- ۶۰..... ۴.۲.۱.۲.۳ بدگوئی والدین نسبت به فرزندان.....
- ۶۰..... ۳.۱.۲.۳ بی پروایی در حریم عفت.....
- ۶۲..... ۱.۳.۱.۲.۳ جدایی اتاق خواب.....
- ۶۲..... ۲.۳.۱.۲.۳ دیدن آرایش زنان نامحرم.....
- ۶۳..... ۳.۳.۱.۲.۳ نوازش های ناروا.....
- ۶۳..... ۴.۳.۱.۲.۳ جدایی رختخواب کودکان.....
- ۶۴..... ۲.۲.۳ بی توجهی به نکات مهم تربیتی.....
- ۶۴..... ۱.۲.۲.۳ بی توجهی به آغاز تربیت و تأخیر در تربیت.....
- ۶۶..... ۲.۲.۲.۳ بی توجهی به تعالیم دینی و سخت گیری در عبادت.....
- ۷۰..... ۳.۲.۲.۳ بی توجهی به توانمندی متربی و توقع بیش از توان.....

۷۲..... ۴.۲.۲.۳ القای فرهنگ بیگانه

فصل چهارم: راهکارهایی به منظور پیش‌گیری از آسیب‌های تربیتی

۷۶..... گفتار اول: شناخت اصول صحیح تربیت دینی

۷۶..... ۱.۱.۴ اصل اعتدال

۷۹..... ۲.۱.۴ اصل هم‌اندیشی و همراهی

۸۱..... ۳.۱.۴ اصل مثبت‌نگری

۸۳..... گفتار دوم: به‌کارگیری روش‌های صحیح تربیت دینی از منظر قرآن و روایات

۸۴..... ۱.۲.۴ محرک‌های جهت‌دهنده در روش‌های صحیح تربیت دینی

۸۴..... ۱.۱.۲.۴ تحسین

۸۴..... ۲.۱.۲.۴ تقدیر

۸۶..... ۳.۱.۲.۴ تشویق

۸۸..... ۲.۲.۴ روش‌ها و محرک‌های بازدارنده تربیت

۸۹..... ۱.۲.۲.۴ تذکر

۹۱..... ۲.۲.۲.۴ اخطار

۹۲..... ۳.۲.۲.۴ تحکم

- ۹۳..... ۴.۲.۲.۴ تویخ
- ۹۴..... ۵.۲.۲.۴ ملامت
- ۹۵..... ۶.۲.۲.۴ قهر
- ۹۵..... ۷.۲.۲.۴ تنبیه
- ۹۶..... ۳.۲.۴ روش های ثابت کننده تربیت دینی
- ۹۷..... ۱.۳.۲.۴ روش الگویی
- ۱۰۰..... ۲.۳.۲.۴ روش اعطای بینش و دعوت به ایمان
- ۱۰۴..... ۳.۳.۲.۴ روش القاء و تلقین
- ۱۰۵..... گفتار سوم : علم عاملان تربیت به شروط موفقیت تربیت دینی
- ۱۰۵..... ۱.۳.۴ شرط آگاهی
- ۱۰۶..... ۱.۱.۳.۴ آگاهی به مکتب
- ۱۰۶..... ۲.۱.۳.۴ شناخت اهداف زندگی
- ۱۰۸..... ۳.۱.۳.۴ توجه به ضرورت و لزوم تربیت
- ۱۰۹..... ۳.۱.۳.۴ آگاهی به فنون و راه و روسم تربیتی
- ۱۱۰..... ۵.۱.۳.۴ مخاطب شناسی

۱۱۱ ۶.۱.۳.۴ آگاهی به حقوق متربی و فرزند.

۱۱۲ ۷.۱.۳.۴ آگاهی از جریانات جامعه.

۱۱۳ ۸.۱.۳.۴ علم به وظیفه.

۱۱۴ ۴. پرورش اجتماعی:

۱۱۵ ۲.۳.۴ شرط ایمان و عمل.

خاتمه

۱۲۰ نتایج

۱۲۲ منابع